

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)
The Movement for Quality Government in Israel
الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

03 יוני 2026, י"ח סיון תשפ"ו

לכבוד

השר בצלאל סמוטריץ'	חה"כ מר חנוך מלביצקי	עו"ד גלי בהרב מיארה	עו"ד שגית אפיק
שר האוצר משרד האוצר ירושלים	יו"ר ועדת הכספים הכנסת ירושלים	היועצת המשפטית לממשלה משרד המשפטים ירושלים	יועצת משפטית לכנסת הכנסת ירושלים

שלום רב,

**הנדון: פנייה דחופה – הצעת חוק קבלת ילד למעון יום והשתתפות המדינה
בעלות שכר הלימוד בו, התשפ"ה – 2024**
סימוכין: מכתבנו מיום 6.11.2024

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר (להלן: "התנועה"), אנו מתכבדים לפנות אליכם בדחיפות בנושא שבנדון כדלקמן:

- ביום 28.10.2024 הונחה על שולחן הכנסת לדיון מוקדם הצעת חוק קבלת ילד למעון יום והשתתפות המדינה בעלות שכר הלימוד בו, התשפ"ה – 2024, פ/4931/25, מטעם חה"כ ישראל אייכלר וחברי כנסת נוספים (להלן: "הצעת החוק"). בעניין הצעת החוק האמורה פנינו במכתבנו שבסימוכין.
- אתמול התקבלה החלטת ועדת הכנסת כי הצעת החוק תידון היום בועדת כספית לקראת קריאה ראשונה.
- לפיכך, מאחר שנראה כי החקיקה צפויה להיות מקודמת בימים אלו ממש, ולאור הכוונה המוצהרת לקיים הליך חקיקת בוזק להצעת חוק פסולה ושנויה במחלוקת זו, ערב תקופת הבחירות ממש, נדרשת התייחסותכם הדחופה.
- לעמדת התנועה, הצעת החוק אינה חוקתית ולכן אסור לקדמה. כפי שנעמוד על כך להלן, מדובר בהצעת חוק הפוגעת בערך השוויון תוך שהיא מעמיקה את חוסר השוויון בנטל; היא מנוגדת לפסיקות המפורשות של בית המשפט; מתעלמת מעמדת הייעוץ המשפטי לממשלה; הצעת החוק אינה מציינת את העלות הצפויה לקופת המדינה ואת המקורות התקציביים למימונו וכן, הניסיון לקדם חקיקה מזוהזת בנושא שנוי במחלוקת ורגיש, ללא תשתית עובדתית, אינו סביר או מידתי ויש בו טעם לפגם כשלעצמו.
- בקיצור נמרץ, עניינה של הצעת החוק הוא בשינוי מבחני התמיכה הנוגעים להשתתפות המדינה בעלות שכר לימוד במעון יום או משפחתון (להלן: "מעונות יום") וסדר הקדימות בקבלה להם, באופן שבו מצבה התעסוקתי או הלימודי של האם יילקח בחשבון לעניין הזכאות באופן בלעדי. עוד קובעת ההצעה כי ככל

שהחוק יעבור, הוראותיו לעניין השתתפות המדינה במימון שכר הלימוד במעונות היום יחולו כבר בשנת הלימודים הנוכחית (תשפ"ה).

6. אם כן, תכליתה הברורה של הצעת החוק היא לאפשר לתת מימון, כבר בשנת תשפ"ה הנוכחית, למשפחות שבהן אם עובדת ואב הלומד במוסדות תורניים על אף שהוא חייב בגיוס. הצעת החוק אינה מבקשת, כפי שמנסים לטעון יוזמיה, להגן על זכויות נשים או למנוע הפליה של נשים על רקע דתי, כי אם לעקוף באופן בוטה את פקיעת הסדר הפטור מגיוס. ברי כי מדובר בתכלית חוק שאינה ראויה, תוך ניסיון בוטה לעקוף את פסיקת בית המשפט הגבוה לצדק והוראות הדין.

7. לא ניתן להסכים עם ניסיון נוסף (אחד מיני רבים) של יוזמי החוק להתעלם במופגן מפקס הדין ב- בג"ץ 6198/23 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (ניתן ביום 25.6.2024) (להלן: "**בג"ץ הגיוס**"). נזכיר בתמצית שבית המשפט פסק, פה אחד, כי כיום אין מסגרת חוקית שמאפשרת להבחין בין תלמידי הישיבות ליתר המיועדים לשירות צבאי. כפועל יוצא מפסיקה זו, נקבע גם כי בהיעדר מסגרת חוקית לפטור מגיוס, לא ניתן להמשיך ולהעביר כספי תמיכות לישיבות ולכוללים עבור תלמידים שלא קיבלו פטור או ששירותם הצבאי לא נדחה.

8. אשר על כן, ברי כי יישומו של פסיקת בג"ץ הגיוס אינה מאפשרת לסבסד מעונות יום עבור ילדים של חייבי גיוס הלומדים במוסדות תורניים ולא קיבלו פטור או דחייה.

9. כפי שהצבענו במכתבנו שבסימוכין, ביום 3.11.2024 ניתנה חוות דעתם המנומקת והמפורטת של המשנים ליועצת המשפטית לממשלה, עו"ד אביטל סומפולינסקי (משפט ציבורי-חוקתי) ועו"ד ד"ר גיל לימון (משפט ציבורי-מינהלי) שקובעת ברחל בתך הקטנה שהצעת החוק אינה חוקתית ומנוגדת לפסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ הגיוס ולכן לא ניתן לקדמה (להלן: "**חוות הדעת**").

"בית המשפט הבהיר אפוא בפסק דינו כי משעה שפקע תוקפו של פרק ג' 1 לחוק שירות ביטחון השתנה מיסודו המצב המשפטי. קרי, בהעדר הסדר חוקי לדחיית שירות גורפת למי שלומדים לימודים תורניים, נשטם הבסיס החוקי לעידוד ולתמיכת המדינה והממשלה בלימודים תורניים של חייבי גיוס שאינם מגויסים – לימודים המקיימים זיקה מובהקת וברורה לאי הגיוס".

10. ממועד הנחתה של הצעת החוק על שולחן הכנסת ועד היום ניתן פסק דין נוסף של בית המשפט העליון אשר גם אותו החוק סותר חזיתית. כידוע היטב, החוק מנוגד גם לפסיקת בית המשפט העליון בבג"ץ 5819/24 **התנועה למען איכות השלטון בישראל נ' שר הביטחון** (ניתן ביום 25.11.2025) שם נקבע במפורש שעל הממשלה לפעול למימוש והגשמת חובת הגיוס באופן שוויוני וכפועל יוצא מכך עליה לשלול הטבות כלכליות למי שמשתמט מגיוס, בכלל זה צעדים שהוערכו כאפקטיביים במיוחד. בהחלטת בית המשפט העליון מיום

26.4.2026 במסגרת אותו הליך נקבע באופן מפורש שסבסוד שכר לימוד במעונות יום ובמשפחתונים הינו הטבה שיש לשלול ממשתמט מגיוס (פסקה 19 לאותה החלטה).

11. זאת ועוד, לא רק שהניסיון לקדם את הצעת החוק מתעלם מפסיקות בית המשפט הגבוה לצדק המחייבת את הממשלה, הוא גם מנוגד לעמדת הייעוץ המשפטי לממשלה (היא העמדה המחייבת כל עוד בית המשפט לא פסק בניגוד לה).

12. דא עקא, פעם נוספת הממשלה נוקטת בפרקטיקה שהפכה לנוהג בממשלה הנוכחית, להתעלם מהיועצת המשפטית לממשלה, ממוסד הייעוץ המשפטי לממשלה

13. כפי שנכתב בקול ברור בחוות הדעת של המשנים ליועצת המשפטית לממשלה, הצעת החוק מהווה :

"עידוד מדינתי וממוסד של הימנעות מגיוס לצה"ל בניגוד לחוק שירות ביטחון, בניגוד לצרכי צה"ל ובניגוד לחובת השוויון בנטל".

14. כפי שצינו במכתבנו בסימוכין, טענת יוזמי החוק לפיה "ביטול ההנחה במעונות יום ומשפחתונים, לנשים עובדות, בזיקה לבני זוגם שבחרו להקדיש את חייהם ללימוד התורה, סותרת את יסודות כבוד האדם וחירותו וחופש העיסוק"¹, היא הפוכה למציאות, וחמור מכך – **היא בבחינת סטירת לחי מצלצלת לכל משקי הבית הנושאים בנטל.**

15. והרי, הצעת החוק היא שמעצימה את הפגיעה בשוויון בנטל אל מול ציבור המשרתים, באופן שאינו עולה בקנה אחד עם עיקרון השוויון בו יוזמי החוק מבקשים להתלות.

16. אם לא די בכל אלו, הצעת החוק גם אינה מגובה בתשתית עובדתית, ומנוגדת גם לעמדת היועץ המשפטי למשרד האוצר. בין יתר הקשיים שהיא מולידה, נציין כי (ומדובר בשתי דוגמאות ספורות):²

16.1. בעוד שיעור הנשים העובדות בישראל גבוה למדי, הן בכלל האוכלוסיה והן בקרב האוכלוסיה החרדית, יש צורך אקוטי לעודד השתלבות של גברים בשוק העבודה, בעיקר בקרב האוכלוסיה החרדית³. הצעת החוק האמורה דווקא מהווה תמריץ שלילי ליציאת גברים לעבודה, משהסדר המוצע מתעלם ממצבו התעסוקתי של הגבר.

¹ ראו: דברי ההסבר להצעת החוק.

² האמור פורט בחוות הדעת של המשנים, בפס' 23-27.

³ ראו: גלעד כהן קובץ' "מאווטונומיה נתמכת לאזרחות משמעותית: פרדיגמה כלכלית חדשה ליחסי המדינה והחברה החרדית", המכון הישראלי לדמוקרטיה, (טייטה לדיון, מאי 2026) זמין ב[בא](#).

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר) The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

16.2. הצעת החוק משקפת תפיסה אנכרוניסטית וגלומים בה הנחות יסוד מגדריות מפלות ביחס למקומן של נשים בטיפול הילדים והמשפחה, תוך התעלמות מתפקידו של הגבר בתוך התא המשפחתי. הקורא את העצת החוק עלול לסבור כי היא מבקשת לשמר תפישה לפיה הנשים הן היחידות עליהן מוטל עול הטיפול בילדים.

17. למותר לציין כי להצעת החוק יש השלכות תקציביות לא מבוטלות שיכבידו בעשרות מיליוני שקלים על אוצר המדינה. כך למשל, לפי מחקר שנערך במכון הישראלי לדמוקרטיה, קבלת הצעת החוק צפויה להערכתו להגדיל את תקציב הסיוע למעונות היום בכ-200 מיליון ₪.⁴ אם לא די בכל אלה הרי שבניגוד לסעיף 39א לחוק יסודות התקציב, תשמ"ה – 1985, הצעת החוק כלל אינה מציגה את העלות התקציבית הכרוכה במימושה ואת דרכי המימון המוצעות.

18. נוכח כל הקשיים האמורים, ובהם הפגיעה בערך השוויון, מערך התמריצים המעוות והעובדה שהצעת החוק נעדרת כל תשתית עובדתית המגבה אותה (כי אם להפך), הרי שגם קידום ההצעה ערב תקופת הבחירות, חודשיים בלבד לאחר מתן החלטת בית המשפט העליון באותו נושא ממש חמור במיוחד.

19. לסיכום, הצעת החוק במתכונתה הנוכחית אינה חוקתית ואין לאפשר את קידומה. נוכח דחיפות הפנייה, נבקש לקבל את התייחסותכם בהקדם האפשרי, על מנת שנוכל לשקול את המשך צעדנו החוקיים, לרבות פנייה לערכאות שיפוטיות.

בכבוד רב,

טלילה דביר, עו"ד
האגף הכלכלי
התנועה למען איכות השלטון
בישראל

ז'קלין ברכה, עו"ד
האגף הכלכלי
התנועה למען איכות השלטון
בישראל

ניב גולדברג, עו"ד
ראש האגף הכלכלי
התנועה למען איכות השלטון
בישראל

העתקים:

עו"ד אסי מסינג, יועץ משפטי, משרד האוצר

⁴ ראו: גבריאלי גורדון "סבסוד מעונות היום בישראל במגזרים השונים – דיון בתרחישי סבסוד על רקע סוגיית גיוס החרדים" המכון הישראלי לדמוקרטיה (אוקטובר 2024), <https://www.idi.org.il/media/25625/daycare-subsidies-in-israel-in-the-various-sectors.pdf>, בע"מ 14-15.